

ผลการศึกษาจากการวิจัยเอกสาร ศึกษาดูงาน และการวิจัยเชิงสำรวจ

ในการดำเนินงานศึกษาการสร้างกลไก มาตรการ และองค์ความรู้ของสังคม เพื่อสร้างการปรับตัวของประชาคมอาเซียนในบพนี้ มีผลการดำเนินงาน 3 ส่วน หลัก คือ 1) การศึกษาจากเอกสาร 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การวิจัยเชิงสำรวจ

4.1 การวิจัยเอกสาร

นอกเหนือจากการค้นคว้ารวบรวม และ ศึกษาเอกสารช่วงแรกเพื่อจัดทำรายงานขึ้นต้น (Inception Report) แล้ว คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เอกสารเพิ่มเติมที่สามารถเข้าถึง และรวบรวมได้ในภายหลังอีกส่วนหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนมีจำนวนมาก และมีการศึกษาวิจัยและจัดทำเอกสารออกมาเป็นระยะตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นต้องติดตามศึกษาวิเคราะห์เพิ่มเติมตามไปด้วย

นอกจากนี้ยังมีเอกสารอีกส่วนหนึ่งที่ได้รับเพิ่มเติมจากการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมากด้วย ทั้งเอกสารที่ได้จากหน่วยงานในประเทศ หน่วยงานของต่างประเทศเพื่อนบ้าน และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมยุโรป ซึ่งมีประโยชน์ในแง่การนำมาใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับประชาคมอาเซียน และใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอเรื่องกลไก มาตรการ และองค์ความรู้ของสังคมอาเซียนต่อไป

อนึ่งการศึกษาวิจัยจากเอกสารยังมีความจำเป็นต้องศึกษาต่อไปเรื่อยๆ จนหมดเวลาโครงการมีอาจหยุดได้ ในช่วงใดช่วงหนึ่งของการศึกษา ผลการศึกษาส่วนนี้ ปรากฏในบทที่ 2

4.2 การศึกษาดูงานและรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษา

เนื่องจากโครงการนี้มีขอบข่ายการดำเนินงานและสาระเนื้อหาที่กว้างขวาง ตลอดจนมีความเป็นพลวัตของข้อมูลและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องใช้วิธีการศึกษาดูงานประกอบการศึกษาหลายรูปแบบ ที่ผ่านมาคณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาดูงาน ดังนี้

4.2.1 ศึกษาดูงานของหน่วยงานราชการในประเทศ

คณะผู้ศึกษาได้เลือกหน่วยงานระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้องศึกษาดูงานและสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประกอบพร้อมกันไป ได้แก่

1) **กระทรวงพาณิชย์** กระทรวงพาณิชย์มีเครื่องมือเทคโนโลยีและระบบติดต่อประสานงานระหว่างส่วนกลาง และพาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ สามารถจัดประชุม Vedio conference ได้โดยตรง และติดต่อประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างส่วนกลางกับภูมิภาค และระหว่างภูมิภาคด้วยกันตลอดเวลาราชการ

นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ยังสามารถใช้ระบบติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ที่ประจำอยู่ ณ ประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน และประเทศคู่ค้าสำคัญทั่วโลกได้ตลอดเวลาเช่นกัน ในส่วนนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถขอความร่วมมือโดยร่วมใช้หรือฝากข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางหรือภูมิภาคผ่านพาณิชย์จังหวัด โดยผ่านสำนักงานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ.) แต่ละจังหวัด และติดต่อเรื่องของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่จำเป็นผ่านช่องทางนี้ในประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนที่มีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ได้

2) **กระทรวงแรงงาน** คณะผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา การดำเนินงานและการเตรียมการของกระทรวงแรงงาน ซึ่งมีงานด้านสวัสดิการสังคมและงานเกี่ยวกับเด็ก สตรี และ คนพิการอยู่ด้วย กระทรวงแรงงานมีการดำเนินการหลายประการที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะด้านแรงงานต่างด้าว ซึ่งมียุทธศาสตร์เรื่องนี้โดยตรง จึงถือได้ว่าการจัดการเรื่องมาตรการและกลไกทางกฎหมายก้าวหน้าไปหลายประการ

3) **กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี** คณะผู้ศึกษาได้ศึกษากลไก มาตรการ และการออกแบบเตรียมพร้อมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาสบางประเภท ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาความร่วมมือและความร่วมมือกับประชาคมอาเซียนได้อีกด้วย

4) **กระทรวงสาธารณสุข** คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาดูงานจากกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลายประการทั้งด้านเศรษฐกิจ และ ด้านสังคมวัฒนธรรมอาเซียน จึงมีการเตรียมการด้านแผนยุทธศาสตร์ และ โครงการที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก

4.2.2 การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ดังนี้

1) การศึกษาดูงานประเทศเอเชียอื่นที่มีใช้ประเทศอาเซียน คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาดูงานประเทศอาเซียนอื่นที่มีบทบาทสูงในประชาคมอาเซียนในอนาคตอีกด้วย คือ ประเทศญี่ปุ่น โดยเน้นลักษณะความร่วมมือระหว่างประชาชนกับประชาชนเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร ณ สหกรณ์การเกษตร Pal system เมืองนาริตะ ประเทศญี่ปุ่นระหว่างวันที่ 1-5 มิถุนายน 2555 ซึ่งทำการรับซื้อกล้วยหอมทองจากสหกรณ์การเกษตรท่ามาย จังหวัดเพชรบุรี โดยตรง

2) ศึกษาฐาน ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ 5-6 กันยายน 2555 โดยมีการสัมภาษณ์เอกอัครราชทูตไทย ประจำนครเวียงจันทน์

3) ศึกษาฐาน ณ ประเทศเมียนมาร์ ระหว่างวันที่ 4-6 ตุลาคม 2555 โดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ด้านอาเซียนและหัวหน้าสำนักงานการค้าระหว่างประเทศไทยและสหภาพเมียนมาร์

การศึกษาดูงานดังกล่าวทำให้ได้ข้อมูลและเอกสารประกอบการศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมากที่สะท้อนการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในโครงการได้อย่างมาก และทำให้ทราบว่าระบบราชการไทยยังขาดการประสานงานกันภายในระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเดียวกันเองและระหว่างกระทรวงที่มีความสัมพันธ์กัน ประกอบกับยังขาดความเข้าใจในสาระสำคัญของประเทศเพื่อนบ้านอีกหลายประเทศ

4.3 การวิจัยเชิงสำรวจ

การเก็บรวบรวมข้อมูลสนามตามกรอบแนวคิด ขอบเขตและแผนการดำเนินงานเพื่อรวบรวมข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับส่วนอื่นๆ ได้ดำเนินการดังนี้

คณะผู้ศึกษาได้ลงภาคสนามเก็บรวบรวมประเด็นจากภาคประชาชนเกี่ยวกับการรับรู้ประชาคมอาเซียน และความคิดเห็นต่อมาตรการและกลไกที่จะสร้างการปรับตัวของประชาชนอาเซียน ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ภาค จำนวน 1,500 ตัวอย่าง ที่ได้กำหนดไว้ในข้อเสนอโครงการ รายละเอียดดังตารางที่ 4-1

เมื่อลงพื้นที่ภาคสนามและจัดเวทีพิจารณา รวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์สอบถามประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ตัวอย่าง ซึ่งได้ขนาดตัวอย่างเพิ่มเติมจำนวน 462 ตัวอย่าง ดังนั้นขนาดของตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในหัวข้อ 4.3.1 ถึง 4.3.10 จึงมีขนาดตัวอย่าง จำนวน 1,962 ตัวอย่าง ประกอบด้วย ภาคกลาง ร้อยละ 44.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 21.0 ภาคเหนือ ร้อยละ 18.5 และภาคใต้ ร้อยละ 16.3 รายละเอียดดังตารางที่ 4-2

การวิจัยเชิงสำรวจเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความเกี่ยวข้องของประชาชนกับประเทศในประชาคมอาเซียน ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับคนต่างชาติ การรับรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมอาเซียนของกลุ่มตัวอย่าง ผลกระทบของการเปิดประชาคมอาเซียนต่อประชาชน การเตรียมความพร้อมของประชาชน การเตรียมความพร้อมของรัฐบาล การรู้จักคุ้นเคยและการยอมรับประเทศเพื่อนบ้าน การยอมรับของคนไทยต่อประชาคมประเทศอาเซียน กลไก มาตรการเพื่อสร้างการปรับตัวของประชาชนให้มีความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รายละเอียดที่ 4.3.1 ถึง 4.3.10

ตารางที่ 4-1 ขนาดตัวอย่างและประชากรกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้เดิม

ภาค/จังหวัด	พื้นที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน	รวมขนาด ตัวอย่าง
1. ภาคกลาง				
- กรุงเทพมหานคร	3 อำเภอ	1.เด็กและเยาวชน	63	250
- สมุทรสาคร	ทั้งในและนอก เขตเทศบาล	2.ผู้ใหญ่	150	250
		3.ผู้สูงอายุ	25	
		4.ผู้ด้อยโอกาสฯ	12	
2. ภาคเหนือ				
- เชียงราย	3 อำเภอ	1.เด็กและเยาวชน	63	250
	ทั้งในและนอก เขตเทศบาล	2.ผู้ใหญ่	150	
		3.ผู้สูงอายุ	25	
		4.ผู้ด้อยโอกาสฯ	12	
3.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
- อุบลราชธานี	3 อำเภอ	1.เด็กและเยาวชน	63	250
- ศรีสะเกษ	ทั้งในและนอก เขตเทศบาล	2.ผู้ใหญ่	150	250
		3.ผู้สูงอายุ	25	
		4.ผู้ด้อยโอกาสฯ	12	
4. ภาคใต้				
- สงขลา	3 อำเภอ	1.เด็กและเยาวชน	63	250
	ทั้งในและนอก เขตเทศบาล	2.ผู้ใหญ่	150	
		3.ผู้สูงอายุ	25	
		4.ผู้ด้อยโอกาสฯ	12	
รวม				1,500

ตารางที่ 4-2 จำนวนตัวอย่างที่รวบรวมได้จริงทั้ง 4 ภาค

ภาค	อำเภอ	จำนวนตัวอย่างที่ เก็บได้	ร้อยละ
1. ภาคกลาง	กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร 1) เมืองมหาชัย 2) กระทุ่มแบน 3) บ้านแพ้ว	(869) 497 372	44.2
2. ภาคเหนือ	เชียงราย 1) เมือง 2) เวียงป่าเป้า 3) พระยาเม็่งราย	(362) 362	18.5
3.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อุบลราชธานี 1) เมือง 2) วารินชำราบ 3) เดชอุดม ศรีสะเกษ 1) เมือง 2) กันทรามณั์ 3) อุทุมพรพิสัย	(412) 229 183	21.0
4. ภาคใต้	สงขลา 1) เมือง 2) หาดใหญ่ 3) สะเดา และ สิงหนคร	(319) 319	16.3
รวม			100.0
			1,962

4.3.1 ข้อมูลทั่วไป

1) ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

เพศ อายุ ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวนขนาดตัวอย่าง 1,962 ตัวอย่าง ครอบคลุมประชากรกลุ่มตัวอย่างใน ภาคกลาง ร้อยละ 44.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 21.0 ภาคเหนือ ร้อยละ 18.5 และ ภาคใต้ ร้อยละ 16.3 ลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.5 และ เป็นเพศชาย ร้อยละ 42.5 และกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 26-60 ปี ร้อยละ 59.9 รองมา อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 19-25 ปี ร้อยละ 16.4 อายุระหว่าง 11-16 ปี ร้อยละ 11.3 และกลุ่มผู้สูงอายุ คือ อายุ 60 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 12.4

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 34.2 รองมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 21.5 จบการศึกษาภาคบังคับ ประถมศึกษาปีที่ 4 และ ประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 15.0 ระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 8.8 และ สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.8 และอื่นๆ ร้อยละ 7.6 รายละเอียดดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	(n) ร้อยละ
ภาค	(1,962)
กลาง	44.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	21.0
เหนือ	18.5
ใต้	16.3
รวม	100.00
เพศ	(1,962)
ชาย	42.5
หญิง	57.5
รวม	100.0

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	(n) ร้อยละ
อายุ	(1,962)
11-18 ปี	11.3
19-25 ปี	16.4
26 -60 ปี	59.9
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	12.4
รวม	100.0
การศึกษา	(1,953)
ต่ำกว่า ป.4	3.1
จบภาคบังคับ (ป.4,ป.6)	15.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6	21.5
อาชีวศึกษา	8.8
ปริญญาตรี	34.2
สูงกว่าปริญญาตรี	9.8
อื่นๆระบุ	7.6
รวม	100.0

2) สภาพทางเศรษฐกิจ

ในการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ ของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ มีงานทำ ร้อยละ 72.3 และ ไม่ทำงาน เช่น ว่างาน ไม่มีงานทำ เป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน นักเรียน/นักศึกษา เป็นต้น ร้อยละ 24.6 ผู้ที่ทำงาน กลุ่มประชากรตัวอย่างมีอาชีพหลัก เป็น พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง ร้อยละ 23.0 รองมา อาชีพรับจ้างทั่วไป/รับจ้างรายวัน ร้อยละ 22.1 และ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 18.9 รายได้ของประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 15,276 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 30.2 รองมามีรายได้ น้อยกว่า 5000 บาท ร้อยละ 28.9 และมีรายได้ระหว่าง 10,000 -20,000 บาท ร้อยละ 25.9 รายละเอียดดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพทางเศรษฐกิจ	(n=จำนวน)	
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
การทำงาน	(1,933)	
ทำงาน	72.3	-
ไม่ทำงาน (ว่างงาน, ไม่มีงานทำ, พ่อบ้าน, แม่บ้าน, นักเรียน)	24.6	
อื่นๆ เช่น	3.1	
รวม	100.0	
อาชีพหลัก	(1,933)	-
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	18.9	
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	5.5	
พนักงานบริษัทเอกชน /รับจ้าง	23.0	
รับจ้างทั่วไป /รับจ้างรายวัน	22.1	
เกษตรกร(ชาวไร่ ชาวนา ชาวสวน)	3.3	
ไม่ทำงาน (ว่างงาน, ไม่มีงานทำ, พ่อบ้าน, แม่บ้าน, นักเรียน)	24.9	
อื่นๆ เช่น	3.1	
รวม	100.0	
รายได้ (บาท/เดือน)	(1,933)	
น้อยกว่า 5,000 บาท	28.9	15,276.01
ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท	30.2	
ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท	25.9	
ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท	8.1	
ระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท	3.1	
ระหว่าง 40,001 – 50,000 บาท	2.1	
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	1.7	
รวม	100.0	

4.3.2 ความเกี่ยวข้องของประชาชนกับประเทศในประชาคมอาเซียน

ความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีต่อประเทศเพื่อนบ้าน หมายถึง การที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างหรือญาติ เคยไปทำงาน หรือรู้จัก หรือเคยจ้างแรงงานต่างด้าว หรือมีญาติ/หรือมีเพื่อนสนิท แต่งงานกับคนต่างชาติ และประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีญาติ พี่น้องที่ไปทำงาน ในประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกกับประชาคมอาเซียน คือ ลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ร้อยละ 89.3 และ ที่มีญาติพี่น้อง ไปทำงานในประชาคมอาเซียน ร้อยละ 10.7 และเมื่อถามว่า “รู้จักคนต่างชาติหรือไม่ ” ซึ่งเป็นชาติอะไรก็ได้ พบว่า ประชาชนตัวอย่าง ร้อยละ 69.9 ไม่รู้จักชาวต่างชาติ และ ร้อยละ 30.1 ที่รู้จักคนต่างชาติ โดย รู้จักคนต่างชาติ ที่มาจากประเทศเอเชียด้วยกัน มากที่สุด คือ ร้อยละ 60.3 ของคนที่รู้จัก รองมา รู้จักคนต่างชาติ ที่มาจาก ประเทศภูมิภาคยุโรป เยอรมนี ฟินแลนด์ ไอร์แลนด์ เป็นต้น ร้อยละ 20.9 ของคนที่รู้จัก อเมริกาเหนือ/แคนาดา ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ อเมริกาใต้/อุรุกวัย และ แอฟริกา ร้อยละ 12.0 ร้อยละ 5.6 ร้อยละ 0.7 และร้อยละ 0.5 ของคนที่รู้จัก ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 การรู้จักกับชาวต่างชาติ ของกลุ่มตัวอย่าง

การรู้จักกับคนต่างชาติ	จำนวน	ร้อยละ
1.มีญาติ/พี่น้องไปอยู่ประเทศเพื่อนบ้านประชาคม		
อาเซียน		
- ไม่มี	1,752	89.3
- มี	210	10.7
รวม	1,962	100.0
2. มีคนรู้จักเป็นคนต่างชาติ		
- ไม่มี	1,371	69.9
- มี	591	30.1
รวม	1,962	100.0
3.รู้จักชาวต่างชาติที่อาศัยในประเทศ		
- เอเชีย	346	60.3
- ยุโรป/เยอรมนี/ฟินแลนด์/ไอร์แลนด์	120	20.9
- อเมริกาเหนือ/แคนาดา	69	12.0
- อเมริกาใต้/อุรุกวัย	4	0.7
- แอฟริกา	3	0.5
- อื่นๆ เช่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น	32	5.6
รวม	574	100.0

4.3.3 ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับคนต่างชาติ

ในการศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับคนต่างชาติ ได้สอบถาม 3 ประเด็น คือ 1) การไปทำงานหรือเคยไปอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลา มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป 2) การจ้างแรงงานต่างด้าว และ 3) การมีญาติหรือเพื่อนสนิทที่แต่งงานกับคนต่างชาติ ซึ่งจากการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่เคย ไปทำงานหรือเคยไปอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลา มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 95.8 และเคยไปทำงานหรือเคยไปอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลา มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป มีร้อยละ 4.2 โดยไปทำงานหรือเคยไปอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลา มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ส่วนใหญ่ อยู่ในเอเชีย ร้อยละ 58.5 รองมา ภูมิภาคยุโรป/เยอรมนี//ฟินแลนด์/ไอร์แลนด์ ร้อยละ 19.5 ของผู้ที่ตอบว่าเคย ไป ไปทำงานหรือเคยไปอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลา มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป ในอเมริกาเหนือ ร้อยละ 13.4 และอื่นๆ เช่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น ร้อยละ 7.3

นอกจากนี้ การมีประสบการณ์ด้านการจ้างแรงงานต่างด้าว กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ ไม่เคยจ้างแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 92.2 และ เคยจ้างแรงงานต่างด้าว ร้อยละ 7.8 โดยจ้างแรงงานต่างด้าวที่มีสัญชาติ ในภูมิภาคเอเชีย ร้อยละ 95.4 ของคนที่เคยมีประสบการณ์ในการจ้างแรงงานต่างด้าว รองมาเป็น สัญชาติ ยุโรป/เยอรมนี/ฟินแลนด์/ไอร์แลนด์ ร้อยละ 4.6 ของคนที่เคยมีประสบการณ์ในการจ้างแรงงานต่างด้าว และประสบการณ์จากการที่มีญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนไปแต่งงานกับคนต่างชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ไม่มีญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนแต่งงานกับคนต่างชาติ ร้อยละ 77.0 และมี ญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนแต่งงานกับคนต่างชาติ ร้อยละ 23.0 โดยประเทศที่ญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนไปแต่งงานกับคนต่างชาติ ส่วนใหญ่เป็นสัญชาติ ในภูมิภาคยุโรป/เยอรมนี/ฟินแลนด์/ไอร์แลนด์ ร้อยละ 41.7 ของที่มีญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนแต่งงานกับคนต่างชาติ และภูมิภาคเอเชีย ร้อยละ 31.0 อเมริกาเหนือ /แคนาดา ร้อยละ 16.9 และ อื่นๆ เช่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ร้อยละ 8.4 ของที่มีญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนแต่งงานกับคนต่างชาติ รายละเอียดดังตารางที่ 4-6 และ 4-7

ตารางที่ 4-6 ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับคนต่างชาติ

ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับคนต่างชาติ	จำนวน	ร้อยละ
1. เคยไปทำงานหรือเคยไปอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลา มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป		
- ไม่เคย	1,872	95.8
- เคย	83	4.2
รวม	1,955	100.0
2. เคยจ้างแรงงานต่างด้าว		
- ไม่เคย	1,802	92.2
- เคย	153	7.8
รวม	1,955	100.0
3. มีญาติ/พี่น้องหรือเพื่อนแต่งงานกับคนต่างชาติ		
- ไม่เคย	1,508	77.0
- เคย	451	23.0
รวม	1,959	100.0
3. รู้จักชาวต่างชาติที่อาศัยในประเทศ		
- เอเชีย	141	31.0
- ยุโรป/เยอรมนี/ฟินแลนด์/ไอร์แลนด์	190	41.7
- อเมริกาเหนือ/แคนาดา	77	16.9
- อเมริกาใต้/อุรุกวัย	6	1.3
- แอฟริกา	3	0.7
- อื่นๆ เช่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น	38	8.4
รวม	455	100.0

ตารางที่ 4-7 ประสบการณ์ที่คนไทย มีความสัมพันธ์กับชาวต่างชาติในภูมิภาคต่างๆ

ภูมิภาคของคนต่างชาติ	เคยไปทำงาน/ หรือเคยไปอยู่เกิน 6 เดือน		เคยจ้าง แรงงานต่าง		มีญาติ/เพื่อน แต่งงานกับคนต่างชาติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
- เอเชีย	48	58.5	144	95.4	141	31.1
- ยุโรป/เยอรมนี/ฟินแลนด์/ไอร์แลนด์	16	19.5	7	4.6	190	41.9
- อเมริกาเหนือ/แคนาดา	11	13.4	-	-	77	17.0
- อเมริกาใต้/อุรุกวัย	1	1.2	-	-	6	1.3
- แอฟริกา	-	-	-	-	2	0.4
- อื่นๆ เช่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น	6	7.4	-	-	38	8.3
รวม	82	100.0	151	100.0	454	100.0

4.3.4 การรับรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมอาเซียนของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมอาเซียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้ยิน เรื่องของการที่ประเทศไทยจะเปิดให้ประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียนเข้ามาในประเทศไทยได้ ร้อยละ 78.0 และ ประชาชนที่ไม่เคยได้ยิน ร้อยละ 22.0 เมื่อพิจารณาการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน แยกตามภาค เพศ อายุ การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในภาคใต้ ร้อยละ 82.2 มีการรับรู้เกี่ยวกับการเปิดประชาคมอาเซียน สูงกว่าภาคอื่นๆ รองมา ภาคเหนือ ภาคกลาง และ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 80.4 ร้อยละ 79.0 และ ร้อยละ 69.9 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน แยกตามเพศ อายุ และการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างชาย มีการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมากกว่า หญิง คือ เพศชาย เคยได้ยินเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ร้อยละ 81.2 และ หญิง รับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ร้อยละ 75.6 กลุ่มอายุ ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 11-18 ปี มีการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ร้อยละ 91.4 รองมา เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 19-25 ปี ร้อยละ 81.8 และ กลุ่มอายุ ระหว่าง 26-60 ปี ร้อยละ 78.8 และกลุ่มผู้สูงอายุ คือ มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการรับรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ ร้อยละ 56.7 และเมื่อเปรียบเทียบการรับรู้กับระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรี และปริญญาตรี มีการรับรู้สูงกว่า ระดับการศึกษาอื่นคือมีการรับรู้หรือเคยได้ยินเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ร้อยละ 96.9 และ ร้อยละ 92.4 ตามลำดับ รองมา กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ร้อยละ 79.7 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 73.9 และ กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษา ต่ำกว่า ป.4 ร้อยละ 47.5

ดังนั้นจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ควรต้องประชาสัมพันธ์ มุ่งเน้นในกลุ่มที่มีการรับรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ โดยให้ความสำคัญ ในความแตกต่างของระดับการรับรู้ คือ มุ่งเน้นที่ เพศหญิง และ ผู้สูงอายุ กลุ่มที่มีการศึกษา ต่ำกว่าป.4 และจบการศึกษाप.4 และ ป.6 และให้ความสำคัญกับกลุ่มตัวอย่างในตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 4-8 และ 4-9

ตารางที่ 4-8 การรับรู้ในการเปิดประเทศเป็นประชาคมอาเซียน

การรับรู้ในการเปิดประเทศเป็นประชาคมอาเซียน	จำนวน	ร้อยละ
- เคยได้ยิน	1,522	78.0
- ไม่เคยได้ยิน	430	22.0
รวม	1,952	100.0

ตารางที่ 4-9 การรับรู้การเปิดประเทศเป็นประชาคมอาเซียน แยกตามภาค เพศ อายุ ระดับการศึกษา

การรับรู้การเปิดประเทศเป็นประชาคมอาเซียน	(n)	เคยได้ ยิน	ไม่เคยได้ ยิน	รวม
ภาค				
ภาคกลาง	(863)	79.0	21.0	100.0
ภาคเหนือ	(362)	80.4	19.6	100.0
ภาคใต้	(319)	82.8	17.2	100.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(408)	69.9	30.1	100.0
เพศ				
ชาย	(829)	81.2	18.8	100.0
หญิง	(1,123)	75.6	24.4	100.0
อายุ				
ระหว่าง 11-18 ปี	(221)	91.4	8.6	100.0
ระหว่าง 19-25 ปี	(319)	81.8	18.2	100.0
ระหว่าง 26-60 ปี	(1,167)	78.8	21.2	100.0
มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	(245)	56.7	43.3	100.0
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่า ป.4	(61)	47.5	52.5	100.0
จบการศึกษาภาคบังคับ (ป.4 , ป.6)	(293)	42.3	57.7	100.0
มัธยมศึกษาปีที่ 6	(420)	73.9	26.1	100.0
อาชีวศึกษา	(172)	79.7	20.3	100.0
ปริญญาตรี	(667)	92.4	7.6	100.0
สูงกว่าปริญญาตรี	(191)	96.9	3.1	100.0
อื่นๆระบุ	(148)	79.7	20.3	100.0
รวม ร้อยละ	(1,952)	78.0	22.0	100.0

4.3.5 ผลกระทบของการเปิดประชาคมอาเซียนต่อประชาชน

ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยเข้าสู่การเปิดประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามข้อตกลงที่ประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ เมื่อสอบถามประชาชนว่าในการที่ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีผลกระทบต่อประชาชนหรือไม่อย่างไร ซึ่งพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง คิดว่าการเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 มีผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชนน้อย ร้อยละ 37.2 และมีผลกระทบ/ประโยชน์มาก ร้อยละ 18.2 และไม่ทราบว่าจะมีผลกระทบจากการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ร้อยละ 35.3 แต่มีประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนหนึ่งที่คิดว่าการเกิดประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ไม่เกี่ยวข้องกับประชาชน ร้อยละ 9.3 โดยประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 35.8 คิดว่า ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์ ในเรื่อง เศรษฐกิจ เช่น เรื่องของแรงงาน และค่าครองชีพ ร้อยละ 70.9 และในเรื่องของ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และ ในด้านของภาษา ร้อยละ 13.3 และการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวและอื่นๆ ร้อยละ 11.8 และประชาชนกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4.1 มีมุมมองของผลกระทบในเชิงลบ เช่น ผลกระทบทางด้านปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม เช่น มลภาวะต่างๆ และ ด้านสาธารณสุข เช่น โรคติดต่อและโรคภัยไข้เจ็บ อาจเป็นปัญหาต่อประชาชน

ในมุมมองการที่ไทยจะได้รับผลประโยชน์ต่อการเปิดประชาคมอาเซียนในปี 2558 พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 48.1 คิดว่าการเปิดประชาคมอาเซียน เป็นเรื่องที่ไทยได้รับประโยชน์ หากมีการเตรียมความพร้อม และจะมีผลเสียมากกว่าหากรัฐบาลขาดการเตรียมความพร้อม ร้อยละ 17.2 ไม่ทราบ/ไม่แสดงความเห็นร้อยละ 33.0 และ รายละเอียดดังตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 ความเห็นผลกระทบ/ประโยชน์ของการเปิดประชาคมอาเซียน ตามทัศนะของ
ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

ความเห็น เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน	จำนวน	ร้อยละ
ผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชน		
- มีผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชนน้อย	728	37.2
- ผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชนมาก	356	18.2
- ไม่ทราบ	690	35.3
- ไม่เกี่ยวข้อง	181	9.3
รวม	1,955	100.0
ผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชน		
ผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชนเชิงบวก		
- เศรษฐกิจ เช่น แรงงาน ค่าครองชีพ เป็นต้น	587	70.9
- วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา	110	13.2
- การท่องเที่ยว/การประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน	98	11.8
ผลกระทบ/ประโยชน์ต่อประชาชนเชิงลบ		
- ปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม เป็นต้น	17	2.1
- การเมือง	8	1.0
- สิ่งแวดล้อม เช่น มลภาวะต่างๆ เช่น อากาศ เสียง เป็นต้น	5	0.6
- สาธารณสุข เช่น โรคติดต่อ และโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น	3	0.4
รวม	828	100.0
ประโยชน์ต่อประเทศไทย		
- มีประโยชน์ถ้ารัฐบาลมีการเตรียมความพร้อม	943	48.1
- มีผลเสียมากกว่าถ้ารัฐบาลขาดการเตรียมความพร้อม	337	17.2
- ไม่ทราบ	646	33.0
- อื่นๆ	33	1.7
รวม	1,959	100.0

4.3.6 การเตรียมความพร้อมของประชาชน

ในการศึกษาการเตรียมความพร้อมในภาคประชาชน ภาครัฐตามทัศนะของประชาชน โดยสอบถามว่า “ท่านต้องเตรียมพร้อมหรือปรับตัวอะไรบ้างไหม” พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ ไม่ทราบว่า จะต้องเตรียมความพร้อม ร้อยละ 41.0 และประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 52.5 บอกว่า ต้องเตรียมความพร้อมที่สำคัญ คือ ความพร้อมในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภาษา ร้อยละ 75.2 การเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ แรงงาน ค่าครองชีพ ร้อยละ 12.7 ด้านสังคม ร้อยละ 3.7 ด้านการเมือง ร้อยละ 1.7 และประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนะนำแก่ประชาชน ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและ การท่องเที่ยว ร้อยละ 6.7

ในส่วนของการเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มเยาวชน เด็ก ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เด็ก เยาวชน ต้องมีการเตรียมความพร้อมในการเปิดประชาคมอาเซียน ร้อยละ 52.5 ไม่ต้องเตรียมความพร้อม ร้อยละ 7.3 ไม่ทราบ ร้อยละ 40.2 โดยให้มีการเตรียมความพร้อมในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา เป็นอันดับแรก ร้อยละ 84.4

4.3.7 การเตรียมความพร้อมของรัฐบาล

นอกจากนี้เมื่อสอบถามว่า ควรต้องเตรียมความพร้อมหรือปรับตัวในเรื่องใดบ้าง ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 42.9 ควรต้องเตรียมความพร้อม ร้อยละ 16.1 มีความเห็นว่า ไม่ต้องเตรียมความพร้อม และร้อยละ 41.0 ตอบว่า ไม่ทราบว่า ต้องเตรียมอะไร เมื่อพิจารณาความเห็นโดยแบ่งเป็นภาค เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ โดยประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ในภาคกลาง มีความเห็นว่า ไม่ต้องเตรียมความพร้อม ร้อยละ 51.0 และในประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ภาษา ร้อยละ 75.2 และ ด้านเศรษฐกิจ เช่นด้านแรงงาน ร้อยละ 12.7 และด้านสังคม ร้อยละ 3.7 ด้านการเมือง ร้อยละ 1.7 และ ด้านอื่นๆ เช่น ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และ การท่องเที่ยว เป็นต้นร้อยละ 6.7 รายละเอียดดังตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 ความเห็นการเตรียมความพร้อมหรือการปรับตัว ตามทัศนะของ
ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง

ความเห็นเกี่ยวกับ	จำนวน	ร้อยละ
การเตรียมความพร้อม และการปรับตัว		
- ต้องมีการเตรียมความพร้อม/ปรับตัว	839	42.9
- ไม่ต้องเตรียมความพร้อม/ปรับตัว	314	16.1
- ไม่ทราบ	802	41.0
รวม	1,955	100.0
รัฐบาลควร เตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก เยาวชน		
- ควรมีการเตรียมความพร้อม/ปรับตัว	1,024	52.5
- ไม่ต้องเตรียมความพร้อม/ปรับตัว	142	7.3
- ไม่ทราบ	785	40.2
รวม	1,951	100.0
ความเตรียมความพร้อมความรู้ด้าน		
- วัฒนธรรม เช่น ประเพณี ศาสนา ภาษา	614	75.2
- เศรษฐกิจ เช่น แรงงาน ค่าครองชีพ	104	12.7
- สังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด	30	3.7
- การเมือง เช่น กฎหมาย คอรัปชัน กฎหมาย	14	1.7
- ประชาสัมพันธ์ ความรู้ เผยแพร่ ความรู้ด้านสาธารณสุข เช่นการป้องกันโรคติดต่อ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ การ ป้องกันด้านสิ่งแวดล้อม มลภาวะต่างๆ และการ ท่องเที่ยว เป็นต้น	55	6.7
รวม	817	100.0

4.3.8 การรู้จักคุ้นเคยและการยอมรับประเทศเพื่อนบ้าน

เมื่อสอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีความคุ้นเคยและมีการยอมรับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความคุ้นเคย อันดับสูงสุด คือ ประเทศบรูไน ร้อยละ 80.5 รองมา อินโดนีเซีย ร้อยละ 77.4 ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 76.5 และ สิงคโปร์ ร้อยละ 71.9 และเวียดนาม ร้อยละ 70.7 และ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างบางส่วน มีความคุ้นเคยกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี คือประเทศ ลาว พม่า และกัมพูชา ร้อยละ 11.8 ร้อยละ 7.8 และ ร้อยละ 4.7 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 ความคุ้นเคยของประชาชนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียน

คนจากประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน	(n)	ความคุ้นเคย			
		คุ้นเคยดี	คุ้นเคยบ้าง	คุ้นเคย น้อยมาก	ไม่คุ้นเคยเลย
ลาว	(1,949)	11.8	25.8	17.0	45.4
พม่า	(1,947)	7.8	22.7	18.9	50.6
กัมพูชา	(1,950)	3.5	12.6	17.5	66.4
เวียดนาม	(1,954)	2.5	10.5	16.3	70.7
มาเลเซีย	(1,953)	4.7	11.9	16.7	66.7
สิงคโปร์	(1,955)	3.7	10.8	13.6	71.9
บรูไน	(1,951)	1.4	6.6	11.5	80.5
ฟิลิปปินส์	(1,953)	2.2	8.3	13.0	76.5
อินโดนีเซีย	(1,952)	2.4	7.5	12.7	77.4

4.3.9 การยอมรับของคนไทยต่อประชาคมประเทศอาเซียน

การยอมรับระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล มีการศึกษาใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรก เป็นการยอมรับเชิงคุณค่าด้านความรู้ความสามารถและการประพฤติปฏิบัติ ที่เรียกว่า การยอมรับนับถือ (Social respect) ลักษณะที่สอง เป็นการยอมรับโดยทั่วไประหว่างบุคคลหรือกลุ่มโดยไม่จำเป็นต้องรู้จักเป็นส่วนตัวมิได้พิจารณาเชิงคุณค่าด้านความสามารถ หรือการประพฤติปฏิบัติแต่อย่างใด เรียกว่า เป็นระยะห่างทางสังคม (Social distance) การยอมรับ ในที่นี้จึง หมายถึง การอธิบายระยะห่างทางสังคมในลักษณะที่สองข้างต้น ดังนั้น ประเด็นตัวชี้วัดระยะห่างดังกล่าว ได้แก่ การยินดีให้ตนเอง หรือญาติ สามารถแต่งงานกับคนที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน การยินดีให้เข้ามาทำงานและอยู่อาศัยได้ การยินดีให้เข้ามาทำงานหรือประกอบธุรกิจ ในระยะสั้นหรือระยะยาว และ การยินดีให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ยังมีระยะห่างทางสังคมกับประชาชนในประเทศอาเซียนด้วยกันค่อนข้างมาก โดยแยกเป็นประเด็นที่เต็มใจยอมรับได้ ดังนี้

- 1) การเข้ามาท่องเที่ยวร้อยละ 56.4 โดยแต่ละประเทศใกล้เคียงกัน
- 2) การเข้ามาลงทุนระยะยาว ร้อยละ 11.1 โดยประเทศที่ยอมรับมากที่สุด คือ สิงคโปร์ ร้อยละ 18.7 ประเทศที่ยอมรับน้อยที่สุด คือ ประเทศพม่า ร้อยละ 5.2
- 3) การเข้ามาทำงาน/ลงทุนระยะสั้น ร้อยละ 10.4 โดยแต่ละประเทศใกล้เคียงกัน
- 4) การเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยประจำร้อยละ 6.7 โดย สปป.ลาวสูงสุด ส่วนประเทศอื่นๆ ใกล้เคียงกัน
- 5) การแต่งงานด้วยกัน ร้อยละ 2 และแต่ละประเทศใกล้เคียงกัน ทั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 13.4 ไม่อยากให้ประชาชนประเทศอาเซียนเข้ามาในประเทศไทย รายละเอียดดังตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 ร้อยละการยอมรับทางสังคมของคนไทยต่อชาวอาเซียน

คนจาก ประเทศ เพื่อนบ้าน ในอาเซียน	การยอมรับ							
	(n)	แต่งงาน ด้วย	ให้เข้ามา ทำงาน และอยู่อาศัย ประจำ	ทำงาน/ ลงทุน ระยะยาว	ทำงาน/ ลงทุน ระยะสั้น	ให้เข้ามา ท่องเที่ยวได้	ไม่ยอม ให้เข้ามา	รวม ร้อยละ
ลาว	(1,949)	2.7	12.2	6.8	8.8	57.0	12.6	100.0
พม่า	(1,945)	1.4	8.6	5.2	10.7	55.1	18.9	100.0
กัมพูชา	(1,945)	1.2	7.2	5.3	8.9	56.8	20.6	100.0
เวียดนาม	(1,945)	1.5	6.6	8.6	10.1	59.2	13.8	100.0
มาเลเซีย	(1,950)	2.2	5.2	15.3	11.4	55.0	10.8	100.0
สิงคโปร์	(1,950)	3.2	5.4	18.7	11.0	51.8	9.9	100.0
บรูไน	(1,949)	2.4	4.9	17.2	10.4	54.2	10.9	100.0
ฟิลิปปินส์	(1,950)	1.8	5.3	12.3	11.4	58.6	10.6	100.0
อินโดนีเซีย	(1,949)	1.7	5.2	10.9	11.1	59.6	11.4	100.0
เฉลี่ย		2.0	6.7	11.1	10.4	56.4	13.4	100.0

4.3.10 กลไก มาตรการ เพื่อสร้างการปรับตัวของประชาชนให้มีความพร้อมการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

ในการศึกษา ได้สอบถามประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ในประเด็น กลไก มาตรการ และองค์ความรู้ ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ในระดับใด จาก กลไก มาตรการ องค์ความรู้ 11 ประการ คือ

- 1) การสื่อสารเพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางเป็นระบบ
- 2) มีกลไกคั่นหารรวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปรับตัวของประชาชน
- 3) มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชน
- 4) มีกลไกการถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ไปยังประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น
- 5) มีการพัฒนากฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่ประเทศไทยทำไว้
- 6) มีการจัดทำประเด็นและตัวชี้วัดความพร้อมของประชาชนแต่ละด้าน เช่น เรื่องการปรับตัวและการลดความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ครอบครัว และสตรี เป็นต้น

- 7) มีกลไกเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมสำหรับประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
- 8) มีกลไก การวางแผนและบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในภาพรวมเพื่อปรับตัวของประชาชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
- 9) มีกลไกส่งเสริมและรักษา และพัฒนาภูมิปัญญาอาเซียนให้เป็นสมบัติและเอกลักษณ์ต่อไป
- 10) มีกลไกส่งเสริมและรักษาการสร้างและพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคอาสาสมัคร ประชาชน
- 11) กลไก มาตรการ และองค์ความรู้ อื่นๆ ที่จำเป็น

ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่า กลไก มาตรการ และองค์ความรู้ที่จำเป็นอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่ประชาชน ในการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 6 อันดับแรก คือ 1) กลไกการสื่อสารเพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชน ร้อยละ 69.6 2) มีกลไกการถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ไปยังประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น ร้อยละ 65.8 3) มีการพัฒนากฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่ประเทศไทยทำไว้ ร้อยละ 63.9 และ 4) กลไกที่มีประสิทธิผลในการจัดการความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ร้อยละ 62.0 5) มีกลไกเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมสำหรับประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 61.7 และ 6) การมีกลไก ค้นหา รวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปรับตัวสำหรับประชาชน ร้อยละ 60.7

ส่วนกลไก มาตรการ องค์ความรู้ที่จำเป็นแต่ไม่เร่งด่วน คือ 1) มีการจัดทำประเด็นและตัวชี้วัดความพร้อมของประชาชนแต่ละด้าน เช่น เรื่องการปรับตัวและการลดความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ครอบครัว และสตรี เป็นต้น ร้อยละ 39.5 และ 2) มีกลไก การวางแผนและบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในภาพรวมเพื่อปรับตัวของประชาชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 39.2 และ กลไก มาตรการ องค์ความรู้ที่ประชาชนเห็นว่า ยังไม่จำเป็น คือ การมีกลไก ส่งเสริมและรักษาการสร้างและพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคอาสาสมัคร ประชาชน ร้อยละ 6.8 รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

เมื่อพิจารณา ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกลไก มาตรการองค์ความรู้ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนแยกตามภาค พบว่า ภาคเหนือมีความจำเป็นเร่งด่วน ที่จะสร้าง กลไกในด้าน การสื่อสารเพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชน การพัฒนากฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่ประเทศไทยทำไว้ กลไกที่มีประสิทธิผลในการจัดการความรู้ กลไกการการค้นหา รวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อม การถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ไปยัง

ประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น กลไกที่มีประสิทธิผลในการจัดการความรู้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความจำเป็นเร่งด่วน ในด้าน การสร้างและการพัฒนา กฎหมายระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่ประเทศไทยทำไว้ และ การมีกลไก มาตรการ การ เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม ภาคกลาง และภาคใต้ ให้ ความจำเป็นเร่งด่วน ในการสร้างกลไก การสื่อสารเพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชน รายละเอียดดังตาราง 4-14 ถึง 4-20

ตารางที่ 4-14 ความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับ กลไก มาตรการ องค์ความรู้ เพื่อสร้างการปรับตัวของประชาชนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ความเห็นเกี่ยวกับ กลไก มาตรการ องค์ความรู้ ของประชาชน	(n)	ความจำเป็น			รวม ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย (คะแนน เต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ไม่ เร่งด่วน	ไม่จำเป็น		
1. การสื่อสารเพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางเป็นระบบ	(1,882)	69.9	26.4	3.7	100.0	2.66
2. มีกลไกค้นหารวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปรับตัวของประชาชน	(1,880)	60.7	34.9	4.4	100.0	2.56
3. มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชน	(1,880)	62.0	33.2	4.8	100.0	2.57
4. มีกลไกการถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ไปยังประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น	(1,880)	65.8	29.5	4.7	100.0	2.61
5. มีการพัฒนากฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่ประเทศไทยทำไว้	(1,879)	63.9	31.3	4.7	100.0	2.60
6. มีการจัดทำประเด็นและตัวชี้วัดความพร้อมของประชาชนแต่ละด้าน เช่น เรื่อง การปรับตัวและการลดความเสี่ยงของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ครอบครัว และสตรี	(1,879)	55.0	39.5	5.5	100.0	2.49
7. มีกลไกเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมสำหรับประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	(1,880)	61.6	33.3	5.1	100.0	2.59
8. มีกลไก การวางแผนและบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในภาพรวมเพื่อปรับตัวของประชาชนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	(1,878)	55.2	39.1	5.7	100.0	2.49
9. มีกลไกส่งเสริมและรักษา และพัฒนาภูมิปัญญาอาเซียนให้เป็นสมบัติและเอกลักษณ์ต่อไป	(1,875)	55.1	39.7	5.2	100.0	2.50
10. มีกลไกส่งเสริมและรักษาการสร้างและพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาคอาสาสมัคร ประชาชน	(1,873)	57.4	36.6	6.0	100.0	2.51
11. กลไก มาตรการ และองค์ความรู้ อื่นๆ ที่จำเป็น	(1,391)	55.6	38.5	5.9	100.0	2.50

ตารางที่ 4-15 ความเห็น เกี่ยวกับการสื่อสาร เพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชน

แยกตามภาค

ภาค	(n)	การสื่อสาร เพื่อรณรงค์ให้เกิดความเข้าใจแก่ประชาชน			รวม	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ ไม่เร่งด่วน	ไม่จำเป็น		
ภาคกลาง	(856)	67.6	28.7	3.7	100.0	2.64
ภาคเหนือ	(302)	79.5	20.2	0.3	100.0	2.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(405)	72.3	26.4	1.3	100.0	2.64
ภาคใต้	(319)	63.6	26.1	10.3	100.0	2.53
รวม	(1,882)	69.9	26.4	3.7	100.0	2.66

ตารางที่ 4-16 ความเห็น เกี่ยวกับการมีกลไกถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้ไปยังประชาชนแต่ละ

กลุ่มเป้าหมาย แยกตามภาค

ภาค	(n)	กลไกถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้			รวม	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ ไม่เร่งด่วน	ไม่จำเป็น		
ภาคกลาง	(854)	59.0	36.5	4.5	100.0	2.60
ภาคเหนือ	(302)	70.9	28.5	0.8	100.0	2.72
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(405)	65.4	33.3	1.3	100.0	2.67
ภาคใต้	(319)	49.5	38.9	11.6	100.0	2.47
รวม	(1,881)	62.0	33.2	4.8	100.0	2.61

ตารางที่ 4-17 ความเห็นการพัฒนานกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงที่ประเทศไทย
ทำได้แยกตามภาค

ภาค	(n)	การพัฒนานกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลง			รวม	ค่าเฉลี่ย (คะแนน เต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ไม่ เร่งด่วน	ไม่ จำเป็น		
ภาคกลาง	(853)	59.8	35.3	4.9	100.0	2.57
ภาคเหนือ	(302)	74.8	24.5	0.7	100.0	2.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(320)	77.8	21.0	1.2	100.0	2.75
ภาคใต้	(261)	47.0	40.5	12.5	100.0	2.34
รวม	(1,879)	64.9	31.3	4.7	100.0	2.60

ตารางที่ 4-18 ความเห็น เกี่ยวกับการมีกลไกเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม แยกตามภาค

ภาค	(n)	กลไกเฝ้าระวังและเตือนภัย ทางสังคม			รวม	ค่าเฉลี่ย (คะแนน เต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ ไม่เร่งด่วน	ไม่ จำเป็น		
ภาคกลาง	(854)	58.9	36.5	4.6	100.0	2.60
ภาคเหนือ	(302)	70.5	26.8	2.7	100.0	2.68
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(405)	75.3	23.5	1.2	100.0	2.72
ภาคใต้	(319)	42.9	43.6	13.5	100.0	2.30
รวม	(1,880)	61.7	33.4	5.1	100.0	2.59

ตารางที่ 4-19 ความเห็นเกี่ยวกับกลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความรู้ แยกตามภาค

ภาค	(n)	กลไกที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความรู้			รวม	ค่าเฉลี่ย (คะแนน เต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ ไม่ เร่งด่วน	ไม่จำเป็น		
ภาคกลาง	(856)	60.0	35.4	4.6	100.0	2.55
ภาคเหนือ	(301)	73.1	24.9	2.0	100.0	2.70
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(305)	67.4	31.1	1.5	100.0	2.64
ภาคใต้	(319)	49.8	37.9	12.3	100.0	2.38
รวม	(1,881)	62.0	33.2	4.8	100.0	2.56

ตารางที่ 4-20 ความเห็น กลไก ค้นหารวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อเตรียมความพร้อม
ของประชาชนแยกตามภาค

ภาค	(n)	กลไก ค้นหารวบรวมข้อมูล องค์ ความรู้ที่จำเป็นในการปรับตัวของ ประชาชน			รวม	ค่าเฉลี่ย (คะแนน เต็ม 3)
		จำเป็น เร่งด่วน	จำเป็นแต่ ไม่เร่งด่วน	ไม่จำเป็น		
ภาคกลาง	(854)	59.0	36.5	4.5	100.0	2.55
ภาคเหนือ	(302)	70.9	28.5	0.6	100.0	2.70
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	(405)	65.4	33.3	1.3	100.0	2.64
ภาคใต้	(319)	49.5	38.9	11.6	100.0	2.38
รวม	(1,880)	60.7	34.9	4.4	100.0	2.56

4.4 การระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเวทีสัมมนาในภาพรวม

จากข้อกำหนดในการศึกษาครั้งนี้ให้มีการจัดเวทีพิจารณาร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ (ข้อ 1.3.4 หน้า 4 บทที่ 1) คณะผู้ศึกษาจึงนำผลของการศึกษาและความคิดเห็นจากเวทีที่จัดในภูมิภาคต่างๆ รวม 3 ครั้ง มานำเสนอโดยจัดเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2555 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในการนี้มีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้แทนจากหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมสัมมนา จำนวน 67 คน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน คือ 1) ศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และการวางแผนการพัฒนา และ 2) รองศาสตราจารย์ ดร.พรเพ็ญ วรสิทธา ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์และการท่องเที่ยว เป็นผู้วิพากษ์หลัก และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ร่วมวิพากษ์และให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนแล้วได้ใช้เครื่องมือคือ แบบสำรวจทำการประเมินหาข้อสรุปตามลำดับ ดังนี้

4.4.1 ข้อสรุปเรื่ององค์ความรู้ที่ควรเตรียมพร้อม

ผลของการศึกษาได้นำเสนอองค์ความรู้ที่ประชาชนอาเซียนมีความจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันเฉพาะด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่

- 1) ความเข้าใจเรื่อง “สังคมสวัสดิการ” และ สิทธิด้านสวัสดิการสังคมในแต่ละกลุ่มเป้าหมายประชากร
- 2) วิธีการเข้าถึงสิทธิ เช่น หน่วยงาน และขั้นตอนการปฏิบัติ เป็นต้น
- 3) ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพพื้นฐานด้วยตนเอง เช่น สุขบัญญัติ และการใช้สมุนไพร ฯลฯ เป็นต้น
- 4) การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนอาเซียน
- 5) การอนุรักษ์ฟื้นฟู และการจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ของประชาชนอาเซียน
- 6) การรับรู้ข้อมูล ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลนโยบายและการดำเนินการพัฒนาของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเทศ
- 7) ความรู้เรื่อง การสร้างจิตสำนึกพลเมืองอาเซียนและประชาธิปไตยภายใต้บริบทของอาเซียน
- 8) ความรู้ ความเข้าใจในประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของประชาชนใน ประเทศสมาชิกอาเซียน
- 9) ความรู้ความเข้าใจในข้อตกลงและแนวทางความร่วมมือกับประเทศสมาชิกด้านสังคมสวัสดิการที่มีการดำเนินการแล้วและกำลังจะดำเนินการต่อไปเป็นระยะๆ
- 10) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเปรียบเทียบของประเทศเพื่อนบ้านที่มีส่วนเหมือนและแตกต่างกัน

4.4.2 ข้อสรุปเรื่อง กลไก มาตรการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

- 1) การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและข้อตกลงร่วมระหว่างประเทศ ประกอบด้วย
 - 1.1) ตรวจสอบทบทวนกฎหมาย ระเบียบและข้อตกลงที่มีอยู่เดิม
 - 1.2) ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อตกลงให้เหมาะสม
 - 1.3) กำหนดและพัฒนากฎหมาย ระเบียบและข้อตกลงสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความสอดคล้องกัน
 - 1.4) ข้อเสนอแนะอื่นๆ
- 2) การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือด้านสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย
 - 2.1) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้แก่เจ้าหน้าที่ไทย
 - 2.1) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับสวัสดิการอาเซียน แก่ประชาชนไทย
 - 2.3) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับเมืองไทย แก่ ประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียน
 - 2.4) สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับศูนย์การเรียนรู้ระหว่างประเทศอาเซียน
 - 2.5) อื่นๆ
- 3) การพัฒนาศูนย์ป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ ประกอบด้วย
 - 3.1) ปรับปรุงระบบและกระบวนการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์สำหรับอาเซียน
 - 3.2) กำหนดแนวทางและพัฒนากาป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์สำหรับอาเซียน
 - 3.3) เพิ่มกิจกรรมด้านศูนย์พักพิงสำหรับผู้ประสบปัญหาด้านสวัสดิการสังคม
 - 3.4) ปัญหาการดำเนินการอื่นๆ ที่ยังมีได้มีการแก้ไข
- 4) การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมสำหรับประชากรในประชาคมอาเซียน
- 5) การปรับปรุงและนำระบบประกันสุขภาพมาเป็นสวัสดิการสังคมสำหรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย
 - 5.1) จัดทำข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับสุขภาพกับประชาคมอาเซียน
 - 5.2) จัดทำระบบประกันสุขภาพคนไทยที่สอดคล้องกับระบบสวัสดิการอาเซียน
 - 5.3) จัดทำระบบประกันสุขภาพอาเซียนในประเทศไทย
- 6) การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคมอาเซียน
 - 6.1) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทยที่ไปในประเทศสมาชิกอาเซียน
 - 6.2) ทำความตกลงร่วมมือเรื่องกองทุนสวัสดิการสังคมสำหรับคนอาเซียนในประเทศไทย
- 7) การพัฒนาศูนย์เรียนรู้และประยุต์สำหรับเศรษฐกิจพอเพียงอาเซียน
- 8) การจัดทำคู่มือการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับประเทศอาเซียน ประกอบด้วย
 - 8.1) คู่มือสำหรับคนไทย

8.2) คู่มือสำหรับประชากรอาเซียนเพื่อเข้าใจคนไทย

9) การจัดตั้งหน่วยติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลภาคประชาชน เพื่อเร่งรัดพัฒนาความร่วมมือการเข้าสู่อาเซียน

ในการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวด้านองค์ความรู้และกลไก มาตรการ สำหรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะด้านประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASCC) ในส่วนของงานที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการกำหนดและดำเนินการไปแล้วบางส่วน โดยที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2553 ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องดูแลดำเนินการไปแล้ว จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่

1) เรื่องที่ A6 ¹“Strengthening entrepreneurship skills for women, youth, elderly and persons with disabilities” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบ A Human Development โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบร่วม 2 หน่วยงาน คือ (1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ (2) กระทรวงแรงงาน

2) เรื่องที่ B2 “Social Safety net and protection for the negative impacts of integration and globalization” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบ B Social Welfare and Protection โดยมี 4 หน่วยงานร่วมรับผิดชอบ ได้แก่ (1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2) กระทรวงแรงงาน (3) กระทรวงสาธารณสุข และ (4) กระทรวงการคลัง

3) เรื่องที่ C1 “Promotion and Protection of the rights and welfare of woman, children, the elderly and persons with disabilities” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบ C Social Justice and Rights โดยมี 2 หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ (1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ (2) กระทรวงยุติธรรม

4) เรื่องที่ C3 “Promoting Corporate Social Responsibility” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบ C Social Justice and Rights โดยมี 7 หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ (1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2) กระทรวงการคลัง (3) กระทรวงพาณิชย์ (4) สำนักนายกรัฐมนตรี (5) สำนักงาน ก.พ. (6) สำนักงาน ก.พ.ร. และ (7) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

¹ เป้าหมายและพันธกรณีด้านประชาสังคมและวัฒนธรรม (ASCC Buleprint) โดยมีหลักการ 1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (A:Human Development) 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (B:Social Welfare and Protection) 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (C:Social Justice and Rights) 4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (D:Environmental Sustainability) 5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (E:Building an ASEAN Identity) 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (F:Narrowing the Development Gap)

5) เรื่องที่ E4 “Engagement with the Community” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบ E Building Asean Identity โดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหน่วยงานเดียว

ประเด็นดังกล่าวข้างต้น ถือได้ว่าการดำเนินการและมีข้อตกลงความร่วมมือมาแล้ว ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จำเป็นต้องมีการเตรียมองค์ความรู้ และกลไก มาตรการรองรับอยู่แล้ว

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะได้นำเสนอองค์ความรู้ กลไก และ มาตรการเพิ่มเติมที่เป็นผลจากการศึกษาและรับฟังความเห็นดังได้กล่าวมาแล้ว และเพื่อให้ทราบถึงลำดับความสำคัญของประเด็นว่าควรดำเนินการอะไรในลำดับก่อนหลังหรือให้น้ำหนักในเรื่องใดเป็นสำคัญ จึงนำเสนอให้เห็นลำดับความสำคัญของประเด็นต่างๆ ดังนี้

ก. ประเด็นความรู้

ลำดับความสำคัญ
(คะแนนเฉลี่ยเต็ม 10 คะแนน)

1. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น	7.83
2. ข้อตกลงและแนวทางความร่วมมือกับประเทศสมาชิกด้านสังคม สวัสดิการ	7.69
3. วิธีการเข้าถึงสิทธิ เช่น หน่วยงานและขั้นตอนปฏิบัติ เป็นต้น	7.66
4. การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน	7.49
5. การรับรู้ข้อมูล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลนโยบาย และการดำเนินการพัฒนาของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น	7.34
6. ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพพื้นฐานด้วยตนเอง เช่นบัญญัติ 10ประการ สมุนไพรไทย เป็นต้น	7.26
7. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเปรียบเทียบของประเทศสมาชิก	7.22
8. ความเข้าใจเรื่อง “สังคมสวัสดิการ” และ สิทธิด้านสวัสดิการสังคม แต่ละกลุ่มเป้าหมายประชากร	7.23
9. ความรู้เรื่องจิตสำนึกพลเมืองอาเซียนและประชาธิปไตย	7.14
10. ความรู้ ความเข้าใจในประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมของประเทศสมาชิก	7.11

ข. ประเด็นกลไก มาตรการ

ลำดับความสำคัญ
(คะแนนเฉลี่ยเต็ม 10 คะแนน)

1. การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือด้าน สวัสดิการสังคม	8.46
2. การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมสำหรับ ประชากรอาเซียน	8.30
3. การพัฒนาศูนย์ป้องกันปรามปรามการค้ามนุษย์	8.30
4. การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และข้อตกลงร่วม ระหว่างประเทศ	8.27
5. การจัดทำคู่มือการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับประเทศ อาเซียน	8.22
6. การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคมอาเซียน	7.86
7. การพัฒนาศูนย์เรียนรู้และประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับอาเซียน	7.68
8. การจัดตั้งหน่วยติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลภาค ประชาชน เพื่อเร่งรัดพัฒนาความพร้อมการเข้าสู่อาเซียน	7.67
9. ปรับปรุงและนาระบบประกันสุขภาพมาเป็นสวัสดิการสังคม สำหรับประชาคมอาเซียน	7.51

4.4.3 ประเด็นสำคัญในการนำเสนอของผู้ศึกษา

ในการจัดสัมมนาเสนอภาพรวมเกี่ยวกับองค์ความรู้และกลไก มาตรการเพื่อเตรียมความพร้อมของประชาชนอาเซียน คณะผู้ศึกษาได้นำเสนอตารางสรุปเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างภูมิภาคต่างๆ ที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งพบว่า มีความคล้ายคลึงกันส่วนหนึ่ง ขณะเดียวกันก็มีความแตกต่างกันโดยสะท้อนให้เห็นความสำคัญของปัจจัยเชิงภูมิศาสตร์ และภูมิสังคมที่แตกต่างกันไป แต่โดยภาพรวมมีข้อสังเกตดังนี้

- 1) คนไทยส่วนใหญ่รับรู้เรื่อง AEC มากกว่า ASCE และ APSC
- 2) ประชาชนภาคใต้มีความกระตือรือร้นในการศึกษาและรับรู้เรื่องประชาคมอาเซียนมากกว่าภาคอื่น ขณะที่ภาคกลางรับรู้และสนใจต่ำสุด
- 3) คนไทยยังมีระยะห่างทางสังคมค่อนข้างมากกับชาวอาเซียน โดยเฉพาะชาวอาเซียนที่ใช้ภาษาต่างกัน และไม่มีชายแดนติดกัน เช่น อินโดนีเซีย บรูไน เป็นต้นและยังพบว่า แม้แต่ชาวอาเซียน

ที่คนไทยคุ้นเคยก็ยังมีทัศนคติและค่านิยมที่ไม่เปิดกว้างที่จะติดต่อกับค้าสมาคมด้วย เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวนานาชาติอื่นๆ

4) ระยะห่างทางสังคมจึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อไป

5) คนไทยยังมีทัศนคติและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องต่อท่าทีและความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงของเพื่อนบ้านอาเซียน ทั้งระดับประชาชนและระดับผู้บริหารประเทศอีกมาก ซึ่งเป็นช่องว่างที่ควรนำมาเป็นประเด็นในการศึกษาให้เกิดประโยชน์เบื้องต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย

4.4.4 ความคิดเห็นจากผู้วิพากษ์หลัก

ศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และการวางแผนการพัฒนา ได้ให้ข้อคิดในการจัดทำ กลไก มาตรการ และองค์ความรู้ คือ ควรคำนึงถึง หลักที่สำคัญคือ

1) กลไก มาตรการ ควรมีความเข้าใจง่าย สะดวกเพื่อสร้างความเข้าใจต่อการปฏิบัติ

2) องค์ความรู้ที่สำคัญที่คนไทยต้องมีความรู้ คือ รู้เรื่องของเรา และรู้เรื่องของประเทศสมาชิกอาเซียน และเป็นองค์ความรู้ที่มีความเข้าใจง่าย โดยใช้หลัก “รู้ตัวเรา รู้อาเซียน รู้ทัน” ซึ่งมีความสำคัญ ต่อการเตรียมความพร้อมในด้านองค์ความรู้

รู้ตัวเรา หมายถึง การรู้สถานการณ์ของเราให้ชัดเจน รู้เจตนารมณ์ของการเปิดอาเซียน รู้ทันสถานการณ์ เมื่อประชาชน 10 ประเทศ เข้ามาอยู่ในประเทศ รู้ว่าเป็นอย่างไร และมีการแก้ไข ที่ทันตันทันในเบื้องต้นการ รู้ตัวเรา หมายถึง รู้นโยบายด้านสังคม ASCC ประกอบด้วย

1.1 นโยบายรัฐ มีอะไรบ้าง

1.2 รัฐศาสตร์ของกระทรวง

1.3 รู้ปัญญา รู้สิ่งที่ดีที่เรามีอยู่ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

รู้อาเซียน รู้ภาษา รู้การติดต่อสื่อสาร รู้กฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างประเทศ รู้และสามารถคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์ การแต่งงานข้ามชาติ การรักษาพยาบาลข้ามชาติ สิทธิการผ่านแดน กฎหมายข้ามประเทศ เป็นต้น ความพร้อมของหน่วยงานรัฐ กฎหมาย ระเบียบ บุคลากร

รู้ทัน หมายถึง เมื่อมีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ สามารถคาดการณ์ปัญหา และสามารถดำเนินการแก้ไขได้ทัน ซึ่งหมายความว่า ต้องมีความพร้อม

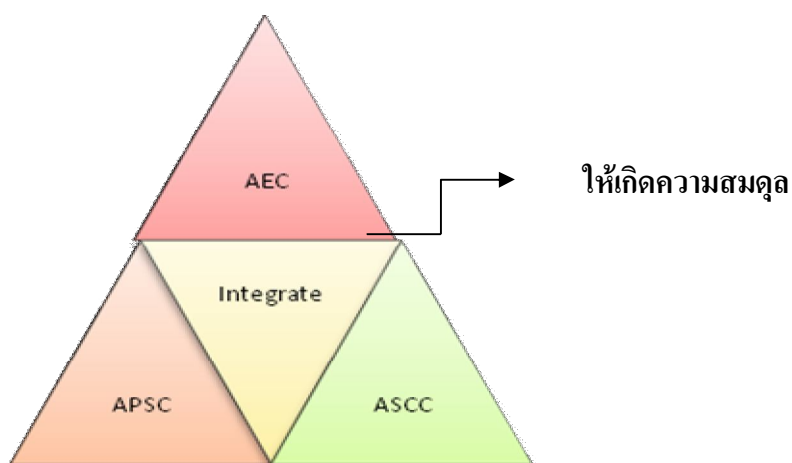
3) ควรมีหน่วยประสานงานในระดับชาติ และในระดับจังหวัด ส่วนควรมี หน่วยประสานงานในระดับอำเภอหรือไม่ว่างไรนั้น ควรนำมาเป็นข้อที่นำมาพิจารณา ควรเป็นกลไก มาตรการ เพื่อการรองรับ สถานการณ์ เช่น การมีอนุกรรมการประสานงาน ระดับชาติ ระดับจังหวัด ซึ่งเป็นอนุกรรมการ

ที่ต้องคำนึง ความสะดวก คล่องตัว และสามารถแก้ไขปัญหาได้ คณะกรรมการอาเซียน อย่าทะเลาะ
ใหญ่เกินไป จนไม่สามารถทำงานได้ และมี Alternative Approach เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างความร่วมมือ
กับภาคเอกชน

รองศาสตราจารย์ ดร.พรเพ็ญ วรสิทธา ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์และการท่องเที่ยวได้
ให้ข้อเสนอแนะ ประเด็นที่ควรคำนึงถึง

1) การขยายสเกลการบริหารจัดการ ในปี 2558 การคาดการณ์สภาวะที่มีความ
เปลี่ยนแปลง คือ การรวมประเทศ 10 ประเทศ ภาพที่ประชาชนอาเซียน 10 ประเทศ มีประชากร 600
กว่าล้านคน จะมีความเคลื่อนไหวอย่างไร การสร้างสวัสดิการเพื่อรองรับ การไหลของประชาชนจาก
ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ปัญหาที่คาดว่าจะเกิด คือ ที่พักอาศัย (Residence) การแพทย์ การ
เตรียมความพร้อมด้านการสื่อสาร เพื่อการรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นต้น

2) การสร้างความสมดุลของการบูรณาการ 3 ส่วน คือ เสาหลัก 3 เสา คือ ประชาคม
เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประชาคมการเมืองความมั่นคง (APSC) และ ประชาคมสังคมวัฒนธรรม
(ASCC) จะทำอย่างไร ให้เกิดความสมดุลในการรองรับและบริหารจัดการ

3) องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมอาเซียน วัฒนธรรมประเพณี ที่มีความเหมือนและแตกต่าง วิธี
การดำเนินชีวิตประจำวัน วัฒนธรรมการบริโภค ศาสนา เป็นความรู้ที่คนไทย โดยเฉพาะ นักการลงทุน
ต้องคำนึง และมองให้ครอบคลุมความต่างต่างนั้น

4) การท่องเที่ยว ซึ่งไทยเป็นสถานที่ต่างประเทศเป็นลำดับหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวสวยงาม
และติดอันดับโลก เป็นที่น่าท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการบริการ โรงพยาบาลควรมีการ
เตรียมความพร้อมในระดับใด และมีความเพียงพอหรือไม่

4.4.5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดสวัสดิการ สำหรับเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และ ผู้พิการ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อม จึงเป็นเรื่องสำคัญ และมีผลต่อบุคลากรปฏิบัติทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ข้อคิดเห็นที่สำคัญ ควรนำมาพิจารณา คือ

- 1) การสร้างความเข้าใจ เรื่องสวัสดิการสังคม และสิทธิด้านสวัสดิการแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ควรกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ
- 2) ควรมีหน่วยงานประสานงาน และสร้างความร่วมมือ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเครือข่ายองค์กรต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียน
- 3) การส่งเสริม สนับสนุน ความร่วมมือภาคประชาชนอาเซียน และการมีส่วนร่วมครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบ
- 4) การสร้างภูมิคุ้มกัน ในด้านค่านิยม ประเพณีวัฒนธรรม ของภูมิภาค ให้กับประชาชนอาเซียน